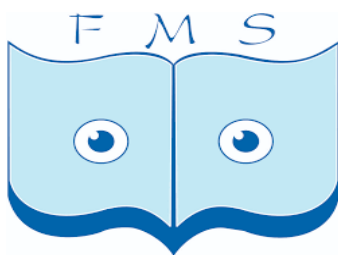


FAKULTET ZA MEDITERANSKE POSLOVNE STUDIJE

TIVAT



Ivana Karahmet

**UTJECAJ MARINA NA TURISTIČKU PONUDU
NA PRIMJERU GRADA SPLITA**

SPECIJALISTIČKI RAD

Tivat, kolovoz 2019.

FAKULTET ZA MEDITERANSKE POSLOVNE STUDIJE

TIVAT

**UTJECAJ MARINA NA TURISTIČKU PONUDU
NA PRIMJERU GRADA SPLITA**

SPECIJALISTIČKI RAD

Mentor: Doc.dr. Nikola Vukčević

Predmet: Nautički turizam i poslovanje marina

Studentica: Ivana Karahmet

S53/17

Smjer: Nautički turizam i upravljanje marinama

Tivat, kolovoz 2019.

SADRŽAJ

SAŽETAK.....	1
ABSTRACT	2
1. UVOD	3
2. RAZVOJ MARINA U SPLITU I ULOGA POPRATNIH SADRŽAJA U SKLOPU MARINA NA TURIZAM.....	5
2.1.Pojam i vrste marina.....	5
2.2. Usluge koje pružaju marine.....	11
2.3. Uloga marina u ponudi turističke destinacije	13
2.4. Modeli marina u turističkim destinacijama	16
2.5. Povijest ACI marina	17
2.5. Turistička ponuda grada Splita.....	19
2.6. Nautički turizam u Splitu	20
3. ACI MARINA SPLIT	23
3.1. Općenito o marini.....	23
3.2. Popratni sadržaj u ACI marini Split	24
3.2.1. Nautički sadržaj u marini	25
3.2.2. Sportski sadržaji u marini ili u blizini marine	26
3.2.3. Ostali sadržaji u marini ili u blizini marine.....	26
3.2.4. Ugostiteljski sadržaj i ponuda u marini ili blizini marine	26
3.3. Utjecaj ACI marine Split na turističku ponudu grada Splita.....	27
3.3.1. Brod dani i metar dani u ACI marini Split za promatrano razdoblje	28
3.3.2. Cijene dnevnog veza u ACI marini Split	28
3.3.3. Cijena dodatnih usluga u ACI marini Split	29
3.4. Prihodi ACI marine Split.....	30
4. POVEZANOST TURISTIČKE PONUDE SPLITA I PONUDA SADRŽAJA U ACI MARINI SPLIT.....	31

4.1. Broj dolazaka turista u Split	31
4.2. Usporedba potrošnje turista i nautičara	32
4.3. Aktivnosti nautičara i turista tijekom boravka u destinaciji.....	35
ZAKLJUČAK	37
LITERATURA.....	38
POPIS TABLICA.....	40
POPIS SLIKA	41

SAŽETAK

Marina je određeni dio koji je okružen vodenim prostorom i balom koji je namjenski izgrađen za potrebe usluga koje su vezane za čuvanje plovniha objekata, odnosno i za smještaj posjetitelja ili turista koji su nautičari u plovnim objektima. U marinama se također mogu pružati i neke druge usluge nautičarima kao što je servis i održavanje brodova.

ACI marina Split smjestila se sjeverno od samog poluotoka Sustipan. Otvorena je kroz cijelu godinu, a lukobran koji je dug omogućuje zaštitu prije svega od mora i vjetrova. Također, ACI marina Split ima 318 vezova koji su u moru i 30 mjesta za smještaj brodova koja su na kopnu.

ACI marina Split osim nautičkih sadržaja nudi struju i vodu na svim vezovima. Marina posjeduje dizalicu, iglu za skidanje jarbola, zatim servisnu radionicu, prodavaonicu nautičke opreme, recepciju s mjenjačnicom, sanitarne čvorove, praonicu rublja, prodajno mjesto modnih dodataka iz ACI kolekcije, bankomate, restorane s caffe-bar, ledomat, prodavaonice prehrane i nautičke opreme, agencije i prodaju plovila i Tesla Destination Charging.

Ključne riječi: marina, ACI marina Split, turistička ponuda.

ABSTRACT

The marina is part of the water space and coastline specially constructed and arranged for the connection and storage of vessels, and for the accommodation of yachtsmen in the watercraft or in the accommodation facilities. In the marina there are other common services for yachtsmen and service and maintenance of vessels.

ACI marina Split is located north of the Sustipana peninsula. It is open all year long, and its long shunt provides excellent protection from the sea and the southern winds. ACI marina Split has 318 berths in the sea and 30 sailing venues on the mainland.

ACI marina Split from nautical facilities offers electricity and water at all berths. The marina has a crane, a mast removal needle, a workshop, nautical equipment store, a money exchange desk, a sanitary node, a laundry room, a place for fashion accessories from the ACI collection, an ATM, several cafe-bar restaurants, ice makers, grocery stores and nautical equipment, charter agency and boat sales and Tesla Destination Charging.

Keywords: *marina, ACI marina Split, tourist offer.*

1. UVOD

Marina u razvoju nautičkog turizma u Hrvatskoj imaju značajnu ulogu jer marina ima višestruku društveno-ekonomsku funkciju pri čemu predstavljaju bitni već ali i ograničavajući čimbenik razvoja nautičkog turizma. Marine kao dominantan oblik luka nautičkog turizma imaju svoju veliku ulogu u razvoju turizma.

Predmet istraživanja ovog specijalističkog rada je objasniti utjecaj marina na turističku ponudu na primjeru grada Splita i ACI marine Split. Split je u posljednje vrijeme postao jedna od najposjećenijih turističkih destinacija stoga će se na temelju dostupnih podataka nastojati istaknuti koliki doprinos u tome ima nautički turizam.

Problem istraživanja je istražiti kako marine utječu na grad Split, pri čemu će se obraditi konkretan slučaj na primjeru ACI marine Split.

Cilj rada je objasniti kako i na koji način marine mogu da utječu na turističku ponudu određenog grada, odnosno turističke destinacije, prikazano kroz primjer grada Splita.

Hipoteza:

1. ACI marina Split ima pozitivan utjecaj na turističku ponudu grada Splita.

Pomoćne hipoteze:

2. Popratni sadržaj u ACI marini Split obogaćuju i upotpunjavaju turističku ponudu u Splitu.
3. Marine imaju pozitivan utjecaj na turističku ponudu, proširivanjem sadržaja u marini obogaćuje se turistička ponuda.

Metode:

Radi provođenja kvalitetnog istraživanja u skladu s postavljenim hipotezama i ciljevima koristit će se različite metode istraživanja. Koristiti će se metoda analize, metoda sinteze, metoda indukcije, metoda dedukcije i metoda kompilacije. Metoda sinteze i analize radi definiranja pojma marina. Metoda indukcije i metoda dedukcije radi donošenja zaključaka i tvrdnji vezane uz utjecaj marina na turizam. Te metode kompilacije radi postavljanja već dokazanih zaključaka drugih autora pri čemu će se usporediti dosadašnja istraživanja.

Struktura ovog specijalističkog rada se sastoji od pet dijelova.

Uvodni dio rada je uvod u kojem se prikazuje predmet rada, ciljevi, postavljaju se hipoteze te se prikazuje struktura rada.

U prvom dijelu rada se teorijski objašnjavaju važni pojmovi vezani uz marine pri čemu se objašnjava sam pojam marina, vrste marina i usluge koje se pružaju u lukama nautičkog turizma. U ovom dijelu rada pojasniti će se dodatne usluge u sklopu marine na način da će se istaknuti što i na koji način obogaćuje i uvećava ponudu. Od popratnih sadržaja istaknuti će se suvenirnice, prodavaonice, ugostiteljski objekti te servisi plovila vezani uz marinu. U ovom dijelu rada će se objasniti turistička ponuda grada Splita.

Drugi dio rada se odnosi na razvoj marina u Splitu i uloga popratnih sadržaja u sklopu marina na turizam u Splitu.

U trećem dijelu rada pojašnjava se konkretno na ACI marinu Split pri čemu će se objasniti sve karakteristike navedene marine te objasniti koji su sve popratni sadržaji kao što su suvenirnice, prodavaonice, ugostiteljski objekti te servisi plovila vezani uz marinu. U ovom dijelu rada će se prikazati podaci broja vezova u ACI marini Split na osnovu čega će se podržati polazna hipoteza.

U četvrtom dijelu rada se prikazuje usporedba dolazaka turista u grad Split u odnosu na dolaske nautičara, te se prikazuje njihova potrošnja u destinaciji kao i njihove aktivnosti. U zaključku se sintetiziraju spoznaje do kojih se došlo tijekom izrade ovog specijalističkog rada.

2. RAZVOJ MARINA U SPLITU I ULOGA POPRATNIH SADRŽAJA U SKLOPU MARINA NA TURIZAM

2.1. Pojam i vrste marina

Pojam marina potječe od talijanskog jezika, te označava „malu luku“ za primanje rekreacijskih plovila. Kada se definira marina može se naglasiti kako je to oblik posebne vrste luke nautičkog turizma. Karakterizira je posebno uređeni i opremljeni vodeni, kopneni prostor i objekti. Pruža uslugu veza i smještaj plovila, te nudi mnoge druge pomoćne, sadržaje i usluge u svrhu zadovoljavanja zahtjeva i želja suvremene nautičko-turističke potražnje.¹

U marini koja je vodeni prostor odnosno obale namjenski izgrađene i uređene za uslugu veza te čuvanje plovnih objekata, ali i za smještaj turista odnosno nautičara u njihovim plovnim objektima te u objektima marine koji su predviđeni za smještaj. Pružaju i neke druge usluge koje su uobičajene za turiste nautičare. Pojam marina potječe od talijanskoga jezika, a označava malu luku koja vrši prihvat plovila.

Marina je jedan moderni lučki objekt koji služi kako bi prihvatio plovila, a prvi put se spominje u stručnoj literaturi 1928. godine. Američka Nacionalna udruga proizvođača motora i brodova“ (*National Association of Engine and Boat Manufactures Incorporated of America*) definiraju marinu kao mjesto na kojem jedriličari svoja plovila mogu prikladno usidriti, zatim porinuti u more, te popraviti, i opskrbu gorivom kao i nekim drugim potrepštinama za brod. U marinama imaju imati topli tuš, može se ručati na obali odnosno biti u blizini trgovinske, komunikacijsku i prometnu infrastrukturu. Radi se o specijaliziranim lukama koje su suvremeno uređene, dakle to je od valova zaštićen akvatorija koji se koristi za potrebe nautičkog turizma ali i rekreaciju. Marine su prevladavajući oblik turističke luke u svijetu, odnosno može se reći da je to krajnji domet nautičko-turističke ponude.²

¹ Šamanović, J. (2002), Nautički turizam i management marina, Split: Visoka pomorska škola u Splitu. 221.str.

² Luković, T., Bilić, M. (2007). Luke nautičkog turizma u Hrvatskoj i strategija lokalnoga razvoja. Zagreb: Naše more znanstveno-stručni časopis za more i pomorstvo. 114.str.

Na veličinu marine utječu brojni čimbenici to je prije svega sama lokacija, osobitost terena, politike vlasti na lokalnoj razini, zahtjevi tržišta, ali i financijska mogućnost poduzetnika i sl. Veličina marine može biti od nekoliko desetaka vezova što je karakteristično za male prirodne uvale u kojima se mogu pribaviti neke nužne stvari koje su potrebne za život primjerice u nekom obližnjem selu, do većih marina koje imaju nekoliko tisuća vezova u okviru prostranog akvatorija kao i na kopnenom dijelu u kojem su izgrađeni brojni klubovi, apartmani, hoteli, parkovi, servisi, trgovine, kockarnice, sportske dvorane i razni drugi sadržaji.

Stupanj opremljenosti dijeli se na:³

- Standardna koja ima osnovnu udobnost,
- luksuzna, koja ima visoki stupanj udobnosti,
- rekreacijska koja ima mogućnost korištenja sportsko-rekreacijske i zabavne sadržaje.

Tipovima gradnje marine se razvrstavaju na:

- američki tipovi marine,
- atlantski tipovi marine,
- mediteranski tipovi marine.

Američki tip ima karakteristike jednostavne i standardne, ali vrlo kvalitetne i relativno jeftinije izgradnje, zatim ima funkcionalni razmjestaj samih sadržaja, dobru opremljenost i učinkovitu organizaciju poslovanja.

Atlantski tipovi marine su kao i sve europske marine a karakterizira je što nema jedinstven tip izgradnje, nešto je slabije opremljena te u prosjeku ima manji kapacitet od američkoga tipa. Stil izgradnje ovisi o području koji može biti piramidalni, stupnjeviti, ambijentalni i visoki.

Mediterranski tipovi marine karakterizira relativno manja kopnena površina s čvrstom gradnjom infrastrukturnih objekata. Ovakav tip je vezan za turistička naselja ili samo određeni dio nekog turističkog naselja.⁴ Ima ograničeni broj vezova koji su namijenjeni uglavnom gostima tijekom ljetne sezone koji se kraće zadržavaju u luci.

³ Šamanović, J. (2002). op.cit. 223. str.

⁴ Šamanović, J. (2002). Marketing strategija u funkciji razvoja hrvatskog nautičkog turizma. Zagreb: Ekonomski vjesnik. 51.str.

Uzevši u obzir položaj akvatorija u odnosu na kopнено okruženje, mogu se izdvojiti četiri temeljna tipa marina:

- otvoreni tipovi marine,
- poluuvučeni tipovi marine,
- uvučeni tipovi marine,
- potpuno uvučeni tipovi marine.

Na sljedećim slikama su prikazane marine prema kopnenom okruženju.



Slika 1. Marina Novigrad – uvučena

Izvor: Šerić, N., Luković, T. The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference. 2007.

<http://www.istra.com/novigrad/slike/16.jpg> (11.12.2018.; 14.15)



Slika 2. Marina Kremik – potpuno uvučena

Izvor: Šerić, N., Luković, T. The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference. 2007.

<http://www.istra.com/novigrad/slike/16.jpg> (12.02.2018; 12.00)



Slika 3. Marina Vrsar – polu-uvučena

Izvor: Šerić, N., Luković, T. The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference. 2007.

<http://www.istra.com/novigrad/slike/16.jpg> (12.12.2018.;12:00)



Slika 4. Marina Punat – otvorena

Izvor: Šerić, N., Luković, T. The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference. 2007.

<http://www.istra.com/novigrad/slike/16.jpg> (15.12.2018.;13:00)

Svaki navedeni tip prilagođava se okolnom terenu kao i samim uvjetima izgradnje. Podjela marina prema vlasništvu su:⁵

- privatne,
- komunalne,
- javne.

Privatna marina je komercijalnoga tipa, a vlasništvo ukazuje na vrstu poslovne politike i načina vođenja marine. Poduzetništvo je ovdje primarno. Karakteristična je po obliku upravljanja i finansiranja, konkurencija su komercijalnim odnosno privatnim marinama. Nautički turizam još uvijek nema masovniji karakter u određenim svjetskim razmjerima. Iako u zadnje vrijeme je prisutna tendencija njegova povećanj.⁶

. Nautički turizam je nastao i tazvio se kao određeni masovni fenomen i to nakon Drugog svjetskog rata. Ovaj oblik turizma naziva se još maritimni turizam, primorski i jahting, zabavne navigacije, oblik pomorsko-sportske plovidbe i dr. Naziv nautički turizam ukazuje na ključni sadržaj i određeni oblik zadovoljavanja turističkih potreba sudionika ovakve vrste turizma.⁷

Pojam, nautički turizam, još se definira i na druge načine. Definicijom se treba istaknuti značenje za odmor i rekreaciju uz pomoć upotrebe sportskih brodova ili tzv. „male flote“. Nautički turizam podrazumijeva putovanje morem pomoću:⁸

- a) jahtom, jedrilicom, skuterom i sportskim čamcem,
- b) putovati brodom, u organizaciji obalne linijske službe odnosno radi se uo kružnom putovanju,
- c) teretni brod koji prima i određeni broj putnika
- d) posebna plovila za krstarenje, jedrenje, ribolov te neke druge turističke razonode koje se odnose na vodu, ali i izleti i šetnje.

⁵ Šamanović. J. (2002). op.cit . 223. str.

⁶ Ibidem.

⁷ Ibidem.

⁸ Ibidem.

Nautički turizam je ukupna aktivnost i odnos koji je uzrokovan boravljenjem turista nautičara u luci koja je manijenja nautičkom turizmu te plovidbom koja može biti na osobnim, ili plovilima koja su iznajmljena u svrhu rekreacije, razonode ili sporta.

Turistička usluga u nautičkom turizmu je:

- 1) iznajmiti vez uz uređene i zaštićene obale koja služi kao smještaj brodova i turista koji borave na njima:
- 2) iznajmiti plovilo u svrhu odmora i rekreacije,
- 3) usluga skipera:
- 4) prihvatiti, čuvati i održavati plovilo na vezu u moru odnosno suhom vezu koje se nalazi na kopnu,
- 5) usluga opskrbe nautičara strujom, plinom, vodom, zatim gorivom, namirnicama, kao i rezervnim dijelovima,
- 6) urediti i pripremiti plovila,
- 7) dati različite informacije turistima,
- 8) škola jedrenja, obuku za skipere i vođitelje brodica:
- 9) kao i neke druge usluge koje su potrebne turistima.⁹

Prema Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma luke nautičkog turizma u Hrvatskoj razvrstavaju se kao:

1. sidrište,
2. privezište,
3. suha marina,
4. marina.

Nevdene ove četiri vrste definira Pravilnik s obzirom na more i kopno, odnosno s položajnog aspekta.¹⁰

Sidrište je određeni dio vodenog prostora koji je pogodan za sidrenje brodova u nekoj zaštićenoj uvali. Ono je dio vodenog prostora koje ima opremu u svrhu prijevoza iz brodova u prirodnoj zaštićenoj uvali. Sidrišta nemaju potrebu imati komercijalnu infrastrukturu, odnosno uvođenje komunalne usluge.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Luković, T., Bilić, M. (2007), Luke nautičkog turizma u Hrvatskoj i strategija lokalnoga razvoja. Naše more: znanstveno-stručni časopis za more i pomorstvo. 115. str.

Sidrišta moraju imati:¹¹

- dijelove vodenog prostora koji je pogodan za svrhu sidrenje plovila.
- zatim jedan uređen interventan privez koji ima opremu za privez plovila.

Privezište se odnosi na dio vodenog prostora odnosno i dio obale koji je uređen za pristajanje brodova te ima privezni sustav. Veći kapaciteti vezova kao i bolja organizacija lučkog akvatorija postepeno pretvara luku javnog prometa u luku nautičkog turizma – odnosno turističku luku.¹²

Suha marina odnosi se na dio obale odnosno kopna koji je ograđen te uređen u svrhu pružanja usluga čuvanja plovila, kao i pružanje usluge transporta plovila u vodeni prostor kao i iz njega do suhe marine. Suha marina je izuzeta iz definicije kao dio kopna na kojemu se pruža usluga smještaja plovila. Jer se radi o novoj kategoriji luka nautičkog turizma, a prvi put se spominje u Pravilniku o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma. Dakle, one su značajnije za sredozemnu obalu Italije i Francuske. A razlog je što su izgrađene marine na svakih šest kilometara obalne linije. Taj dio obale ima plovne kanale, razvija se različit način prevozi plovila te smještaj na suhom vezu koja su na udaljenijim lokacijama od same obale. Na ovaj se način može rasteretiti atraktivni priobalni dio, dok se u suhoj marini pruža specijalizirana usluga u nautičkom turizmu.¹³

2.2. Usluge koje pružaju marine

Marina je prevladavajući oblik luke nautičkog turizma. Važnost marina je prevladavajuć jer predstavlja najveći stupanj razvijenosti u smislu nautičkog turizma odnosno ponude. Marina je utjecajan i važan gospodarski subjekti jer osim što prevladava kao tip luke ona je krajnji cilj u nautičko-turističkoj ponudi. u sastavu posjeduje niz različitih atraktivnih elemenata koji su međusobno povezani.¹⁴

¹¹ Ibid. 116. str.

¹² Ibidem.

¹³ Ibidem.

¹⁴ Šerić, N., Luković, T. (2007). The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference. 2.str.

Marine pružaju slijedeće usluge: ¹⁵

- glavna,
- sporedna i
- dodatna.

Glavne usluge koje pružaju marine su usluga veza, dok se kao sporedne mogu navesti:

- priključak na struju i vodu,
- odlagati smeće,
- administrativna usluga,
- pomoć kod spuštanja broda u vodu i
- pomoć kod vađenja iz vode,
- servisiranje plovila,
- opskrba rezervnim dijelovima,
- gorivo,
- živežne namirnice,
- sportska oprema i drugo.

Marina dakle, povezuje sve turističke usluge koje su vezane za nautički turizma kao i sam sadržaj kao što je gradnja, porinuće i popravak plovila, kao i opskrbu nautičara rezervnim dijelovima, gorivom i hranom. Dok još nisu marine bila toliko razvijene te su usluge i sadržaje nudila sama brodogradilišta, te luka za javni promet i trgovine. Suvremena marina i usluge koje se nude nautičkom-turističkom su proširene te se može istaknuti da predstavljaju krajnji domet nautičko-turističke ponude.

Dodatne usluge su zabava, sport i rekreacija. Turizam je u današnje vrijeme jedan od najvažnijih gospodarskih djelatnosti, pri čemu se misli i na budućnosti hrvatskoga gospodarstva. Razvojen mogućnosti posebno se odnose na nautički turizam.

Većina luka i marina bilježi potrebu za još većim brojem vezova posebno za one veće brodove. U svrhu povećanja kapaciteta luka i marina, mogu se nadograditi primjerice neki suhi vezovi koji mogu biti na otvorenom ali i na zatvorenom, što ovisi o samoj raspoloživosti

¹⁵ Šamanović.J. (2002), op.cit. 223.str.

prostora.

Tako luke i marine mogu nuditi određene usluge i aktivnosti:

- Nautički klubovi koji mogu biti za članove i ne-članove,
- Barovi i restorani s terasom s ponudom lokalnih jela i pića,
- Usluga iznajmljivanja za nautičke goste, s mogućnosti iznajmljivanja brodova ili zajedeno broda sa skiperom.

Zatim se može nuditi usluga taksi-brodica u svrhu nekog izleta ili prijevoza klijenata. Posebno su atraktivne škole nautike posebno orijentiranu na ljetnu sezonu, djecu, treću životnu dob, obitelj itd.¹⁶ Nautički turizam odnosi se na kretanje turista u brodovima ili plovilima po moru što uključuje stajanje u marinama te objedinjuje infrastrukturu koja je potrebna za prihvat. Omogućuje bliži kontakt s prirodom, odmak od buke i prenapučenih plaža. Ali se mora naglasiti kako je za ovu vrstu turizma potrebno plovila pa se zbog toga smatra da je ovo turizam namjenjen osobama veće platežne moći.¹⁷

2.3. Uloga marina u ponudi turističke destinacije

Marine imaju značajnu ulogu u razvoju nautičkog turizma, naime za marine je značajna višestruka društvena-ekonomska funkcija i predstavlja važni ali i ograničavajući čimbenik razvitka nautičkog turizma.¹⁸

Osim nautički turizma još se koriste pojmovi: *tourism, leisure boating, yachting tourism, sailing tourism*, i sl., koji imaju različito značenje. Dakle nautički turizma je određeni oblik turizma gdje osim plovidbe koja može biti organiziran privatno, odnosno krstarenje vlastitim te brod koji se unajmi na kojem turisti borave i/ili noće , također se odnosi i na kružna putovanja koje organizira vlasnik plovila i putnička agencija te plovidba turista na plovilima zbog nekog drugog oblika odmora ili rekreacije

¹⁶ Lejo, M. (2016), *Suvremene tehnologije u funkciji promocije marina na području splitsko-dalmatinske županije*, Split: University of Split. Faculty of economics Split. 12.str.

¹⁷ Šamanović. J. (2002). op.cit. 224.str.

¹⁸ Ibidem.

Na razvoj nautičkog turizma imaju posebni činitelji:¹⁹

1. Činitelj razvitka nautičkog turizma kao potražnja,
2. Činitelj razvitka nautičkog turizma kao ponuda (utječe na postizanje potrebe nautičkog turizma),
3. Ponude rekreacijskih i privatnih sadržaja i usluga.

Važna razlika između ostalih oblika turizma i nautičkog turizma je plovidba ili velika pokretljivost turista-nautičara, što podrazumijeva često odnosno svakodnevno mijenjanje mjesta boravka. Stupanj razvoja nautičkog turizma određuje se tako potrebno da se razmotri sam položaj, razvijenost i kako je luka opremljena.

Marine kao dominantan oblik luka nautičkog turizma imaju svoju veliku ulogu. Prema međuovisnosti ponude i stupnj razvijenosti same lokacije, dijele se na:

- marina koja je dio razvijenog dijela Mediterana, koje imaju jaku i agresivnu ukupnu turističku ponudu sredozemnih marina, posebno se misli na područje od Genovskoga zaljeva do španjolskog dijela Sredozemlja, u što ulazi i Azurna obala koja je središnji dio toga modela,
- marina razvijenog dijela Mediterana, koje nemaju tako agresivnu turističku ponudu, je talijanska marina do Genovskoga zaljeva,
- marina srednje razvijenoga dijela Mediterana,
- marina dijelovi Mediterana je zapravo još uvijek u razvoju.
-

Prema obliku i vrsti ponude koju pružaju, razlikuju se:²⁰

- marina koja ponudu razvija samostalno,
- marina koja razvojem ponude izlazi izvan svojih granica,
- marine koje razvoj svoju ponudu baziraju na privlačnosti većih gradova (Splitu, Dubrovniku, Zadaru),
- marina koja su dio veće turističke ponude, gdje skromnom ponudom upotpunjuje oblikovanu ponudu koja je korporativna,

¹⁹ Strategija razvoja nautičkog turizma, dostupno na:
<http://www.mppi.hr/UserDocsImages/Strategija%20razvoja%20nautickog%20turizma%20HR%201.pdf>,
(pristupljeno: 15.10.2018.; 14:00).

²⁰ Luković, T. Bilić. M. (2007), op.cit. 122.str.

- marine koje imaju održiv suživot sa sportom i domicilnim stanovništvom u svrhe sporta i razonode,
- marine koje nisu gospodarski aktivne.

Marine su objekti koji su visokovrijedni kod kojih sama razvojna uloga nije dovoljno istražena. Ali svakako se treba naglasiti da su nositelj lokalnog razvoja posebno kod manjih i srednjih razvijenih dijelova Mediterana. ACI je sustav marina koji ima dvadeset i jednu marinu u sastavu, to je najveći sustav marina u Europi. Usprkos najavama o kraju ACI-ja kao kompleksa marina u 2001. godini.²¹

Usluga veza koju pružaju marine je glavna usluga marina. U sporedne usluge spada priključak na struju kao i vodu, zatim odlaganje smeća, administrativna usluga, pomoć pri spuštanju plovila u more i vađenje, servisiranje brodova, opskrbljivanje nautičara rezervnim dijelovima, gorivom, živežnim namirnicama, sportskom opremom i drugim potrepštinama. Dodatne usluge su zabava, sport i rekreacija.

Marina je jedna od razvijenijih vrsta luka u nautičkom turizmu, klasifikacija marine se vrši prema nekim dodatnim kriterijima, a to su: opći minimalni uvjeti, uređenje i oprema te usluge. Klasifikacija se provodi na način da se marine kategoriziraju u tri kategorije:²²

- prva kategorija su marine najvišega standarda,
- druga kategorija odnosi se na marine srednjega standarda,
- treća kategorija odnosi se na marine najnižega standarda.

Obilježja luka nautičkog turizma u Splitsko-dalmatinskoj županiji su:²³

- površina akvatorija luka nautičkog turizma: 427 330m²
- broj vezova u moru u marinama: 2 414
- ukupna površina prostora na kopnu: 91 862 m²
- broj mjesta za smještaj na kopnu: 593
- broj marina 16 (4 u ACI sustavu)
- marine I. kategorije: /
- marine II. kategorije: ACI marina Split, ACI marina Vrboska, ACI marina Milna, marina Baotić, marina Agana, marina Trogir, marina Trogir- SCT, marina Martinis

²¹ Ibidem.

²² Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN, 142/99), čl 25.

²³ Ministarstvo turizma, https://mint.gov.hr/UserDocsImages//AA_2018_c-dokumenti/akcijski%20planovi//005_151022_akc_p_nautic.pdf, (11.12.2018, 13:00)

Marchi

- marine III. kategorije: marina Lav, marina Kaštela, marina Tučepi, ACI marina Palmižana, marina Zlatan Otok, marina Vlačka
- nekategorizirane: marina Ramova, marina Baška Voda
- nositeljice Plave zastave su: ACI marina Split, ACI marina Vrboska, ACI marina Milna.

Tablica 1. Marine u Splitsko-dalmatinskoj županiji

Naziv marine	Veličina	Lokacija	Tip marine	Broj vezova m/s
ACI SPLIT	srednja	obala	godišnja	318/30
ACI MILNA	srednja	otok	godišnja	183/15
BAOTIĆ	mala	otok	godišnja	119/17
AGANA	mala	obala	godišnja	370/150
LAV	mala	obala	godišnja	134/70
ACI TROGIR	srednja	obala	godišnja	74/0
KAŠTELA	mala	obala	godišnja	174/35
BAŠKA VODA	srednja	obala	godišnja	420/150
TUČEPI	mala	obala	godišnja	259/50
ACI PALMIŽANA	srednja	otok	sezonska	25/0
TROGIR - SCT	srednja	otok	godišnja	211/0
RAMOVA	srednja	obala	godišnja	200/120
MARTINIS MARCHI	mala	otok	godišnja	50/0
ZLATNI OTOK	mala	otok	sezonskagodišnja	40/0
VLAŠKA	mala	otok	godišnja	71/0

Izvor: Ministarstvo turizma,
https://mint.gov.hr/UserDocsImages//AA_2018_cdokumenti/akcijski%20planovi//005_151022_akc_p_nautic.pdf, (11.12.2018. 13:00)

2.4. Modeli marina u turističkim destinacijama

Pripadajuća kategorija marine najviše ovisi o kvaliteti opreme kao i uređenja, standardima usluga, raznovrsnost usluga koje se pružaju u marinama, te ostalih usluga i sadržaja na raspolaganju nautičarima što se nalazi i u samoj neposrednoj blizini Također važna je i kvaliteta održavanja marine.²⁴

Analizirajući činitelje razvoja luka nautičkog turizma mogu se uočiti važne razlike, a koje ovise o nekoliko činitelja koji mogu biti vanjski i unutarnji te su međusobno uvjetovani nekim logičnim pravilima.

²⁴ Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (27.12.2018.; 15:00)

Neposredna ili izravna korist od potrošnje nautičara ima gospodarski subjekt koji neposredno prodaje proizvod ili uslugu nautičarima:²⁵

- luka nautičkog turizma, koja prodaje nautičko-turističke usluge nautičarima
- turističko, turističko-ugostiteljska i trgovačka poduzeća, uslužna radnja i drugi subjekti,
- brodograđevno i brodarsko poduzeće, te obrtničke radnje koji proizvode i prodaju brodova, nego remont i popravci, servis i održavanje plovila nautičara.

One marine koje su smještene u većim gradovima, oslanjaju se uglavnom na kapacitet drugih subjekata.

2.5. Povijest ACI marina

Posebni doprinosi razvoju nautičko-turističko ima *Adriatic Croatia International Club* – ACI (1983. godine) koje ima sjedište na Brijunima. Zadaća ACI-a je bio koordinirati i financirati izgradnju nautičkih objekata. Naime, uvjetovalo je stvaranju prvog modernog nautičko-turističkog poduzeća koji je organizacijski i funkcionalno povezano. ACI-a su osnovala određene tvrtke koje su iz turističko-ugostiteljske i trgovačke branše. Pri osnivanju ACI marine sudjelovalo je 69 članica koji su bili osnivači, a većina je financirala izgradnju.

Tijekom prve godine rada ACI-a, do sredine 1984. godine izgradili su 16 marina koje su imale kapacitet 4.730 vezova dok 2001. ACI ima 21 marinu koje imaju kapacitet 5610 vezova.

Većina komercijalnih marina izgrađena je osamdesetih godina. Većina pripada lancu ACI. Ostale su samostalne.²⁶ ACI je kao sustav marina, najveći sustav marina u Europi.²⁷ Sa sve većim porastom broja nautičkih turista razvijao se cijeli lanac moderno opremljenih marina duž Jadranske obale – ACI marina. Sa svoje 22 marine čine najveći lanac marina na Mediteranu.²⁸ Lokacije 22 marine u Hrvatskoj prikazane su na slici 5.

²⁵ Šamanović, J. (2002). op.cit. 96.str.

²⁶ Ibidem.

²⁷ Jadransko more, <http://jezera-cruising.com/hr/jadransko-more/obala/marine>, (14.12.2018.; 15:00)

²⁸ Fumić, J. (2017), The application of mathematics in ACI Marina Split, Split: Pomorski fakultet, Sveučilište u Splitu. 2.str.



Slika 5. Lokacije ACI marina u Hrvatskoj

Izvor: https://www.aci-marinas.com/aci_marina/ (16.03.2019. 14:30)

ACI club, je vodeća kompanija nautičkog turizma u Hrvatskoj radi se o lancu u kojem je 21 marina od Dubrovnika do Umaga Jadrana.. U proteklih 18 godina poslovanja ACI je ostvarila prepoznatljiva kvaliteta usluge.²⁹

Nautički turizam je jedan od atraktivnih oblika ponude u turizmu Hrvatske. Udruženje nautičkog turizma povezište je mnogo neophodnih informacija, to je mjesto na kojemu struka iznosi probleme te ih preko Udruženja rješava. Posjetitelji ugodno opremljenih ACI marina uz neke uobičajene usluge koje pruža recepcija mogu koristiti i uslugu tehničkog servisa, restoran, snack-bara, trgovine, praonice te ostalih sadržaja. Osobe koje posjeduju Ugovor o godišnjem vezu mogu koristiti niz pogodnosti koje su dostupne samo članovima kluba.

ACI Club je u krugu profesionalnih jedriličara poznat kao organizator regata dvobojskog jedrenja, može se izdvojiti ACI Cup te Svjetsko prvenstvo u dvobojskom jedrenju koje je u Dubrovniku 1996. godine kao i u Splitu 2000. Udruženje se tako ističe aktivnostima promocije turizma Hrvatske u području nautičkog turizma te je prisutno je na većini važnih nautičkih sajмова u Europi.³⁰ Marine konstantno ulažu i obogaćuju nivo usluge, odnosno prilagođavaju se suvremenim potrebama.

²⁹ Jadransko more, <http://jezera-cruising.com/hr/jadransko-more/obala/marine>, (15.12.2018.;19:00)

³⁰ Ibidem.

2.5. Turistička ponuda grada Splita

Turizam je najmasovnija, najdinamičnija i najsloženija društvena i ekonomska pojava suvremenog doba.³¹ Istaknuto je ranije da definicije pojma turizam ima koliko ima i ljudi. Svatko polazeći od osobnog iskustva te kulturnog okruženja, izraziti taj pojam na neki svoj način. Sve definicije su realne ali i istinite ako su vjerni iskaz proživljenog.³² Turizam je danas važnija kategorija međunarodne trgovine usluga, a unatoč slabom gospodarstvu pojedinih zemalja, potrošnja stranih turista znatno je u porasla, što je pokazatelj važnost sektora turizma posebno prilikom poticanja rasta gospodarstva. Povećanje izvoza i stvaranju radnih mjesta.³³

Turizam tako ima obuhvat svih aktivnosti ljudi prilikom putovanja i boravka u mjestu izvan njihovog uobičajenih prebivališta ne dulje od jedne godine sa svrhom odmora, poslovnih ili nekih drugih razloga.

Ta turističku industriju se može reći kako je to skup različitih tvrtki, organizacija i objekata.³⁴ Osnovna karakteristika turizma je: raznovrsnost, sezonski karakter poslovanja, neproizvodan karakter rada, visoki stupanj elastičnosti potražnje i neelastičnost ponude.

U Hrvatskoj je turizam najvažniji gospodarski područja. Povijest Hrvatskog seže do sredine 19. stoljeća.³⁵ može se reći kako se uspješno razvijao.

Splitsko-dalmatinska županija zauzima površinu od 14 045 km², kopneni dio zauzima 4 572 km² (32,5%), dok morski dio zauzima 9 473 km² (67,5%). U SDŽ živi 455 242 stanovnika, u priobalju 67%, na otocima 7%, dok u zaobalju živi 26% stanovnika. Split je grad koji ima s poznata povijesna nasljeđa.³⁶ Grad Split je po veličini drugi grad u Hrvatskoj kao najveća putnička i trajektna luka ima veliko značenje pri organizaciji i tijekom pomorskog prometa.³⁷

³¹ Antunac, I., (1985), Turizam i ekonomska teorija, Zagreb: Institut za istraživanje turizma. 14.str.

³² Petrić, L., (2003), Osnove turizma, Split: Ekonomski fakultet, 2003. 132-139.str.

³³ Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (27.12.2018.; 16:00)

³⁴ Cooper, C., Fletcher J., Fyall A., Gilbert D., Wanhill S., (2015), Tourism, principles and practices, third ed. Pearson Ltd. 137. 15. str.

³⁵ Čorak, S., Mikačić, V., (2006), Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Zagreb : Institut za turizam. 18.str.

³⁶ Lejo, M. (2016), Suvremene tehnologije u funkciji promocije marina na području splitsko-dalmatinske županije, Split: University of Split. Faculty of economics. 12.str.

³⁷ Lončar, G., Andropeć, V., Petrov, V. (2009), Analiza valnih deformacija na području luke Split. Split: Gradevinar. 445. str.

Split je grad koji je urbano, kulturno i prometno središte Dalmacije. Povijesna jezgra grada uvrštena je na UNESCO-v popis svjetske baštine od 1979. Godine, što je dodatna valorizacija u turizmu. Split se gledajući u ne tako daleku povijest bio tranzitni grad, no pretvorio se u mjesto za odmor. Nekoliko je godina pri samom vrhu po broju dolazaka turista i pravo je otkriće. Također može se spomenuti i Muzej arheoloških spomenika koji je ujedno najstariji hrvatski muzej. Osnovan je 1820. godine, a posjeduje artefakte antičkih kultura koje su neprocjenjive. U Splitu se bilježi značajan porast smještajnih kapaciteta posebno u broju novih obiteljskih hotela. U Splitsko-dalmatinskoj županiji se bilježi za 2016. godinu 239.329 posjeta turista, dok je u 2017. godini taj broj nešto veći i iznosi 263.597. Po turističkom prometu i dolascima grad Split je 2016. godine posjetilo 583 000 turista, a 2017. godine 720 300 turista.

Turistički fenomen odnosno nautičko-turistička plovidba je od davnina preoblikovan u ozbiljnu ekonomsku djelatnost. Kapital koji je uložen u izgradnje marina ima tako sve veću profitabilnost. U lukama nautičkog turizma se pružaju brojne usluge. Najbolje od nautičkog turizma postiže se u organiziranom charteru, odnosno najam brodova onim nautičarima koji prakticiraju plovidbu u iznajmljenom plovilu nego u vlastitom plovilu.³⁸

Split je 2017. godine izabran kao najuspješnija destinacija hrvatskog turizma. i najuspješniju city break destinacija godine. Također, dobitnik su za najbolju charter kompaniju- Croatia Yachting. U Finalu za nagradu Turistički cvijet – kvaliteta za Hrvatsku su i ACI Marina Split. U Splitu je također ostvaren rezultat preko 2.000.000 turističkih noćenja, što je zapravo jedan od najvećih rezultata u povijesti turizma u gradu Splitau.

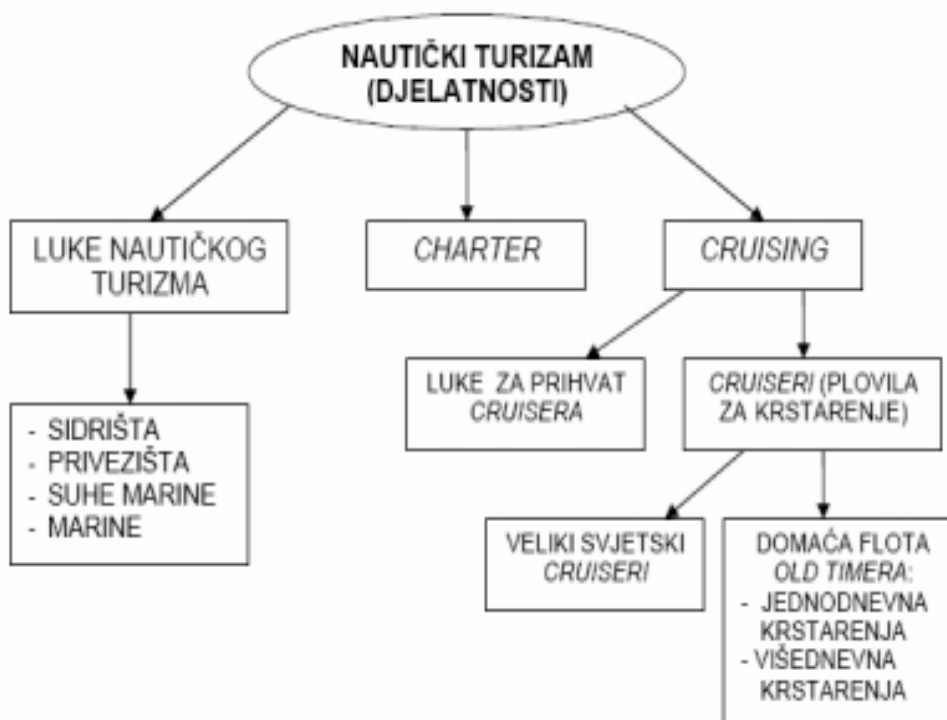
Turizam u gradu Splitu je u značajnom porastu, a prema brojnim resursima koje Split posjeduje i koji se mogu staviti u funkciju turizma može se reći kako je moguć daljnji razvoj turizma, prikazani broj turist koji posjećuju pokazuje da se turizam razvija u pravom smjeru.

2.6. Nautički turizam u Splitu

Nautički turizam baziran je na zadovoljenju turističke potrebe koja uključuje jahte

³⁸ Šamanović, J. (2002), op.cit. 190. str.

bilo vlastite ili iznajmljene te druge djelatnosti koje se pružaju u lukama nautičkog turizma.



Shema 1. Podjela nautičkog turizma

Izvor: Luković, T. (2007), Nautički turizam, definiranje i razvrstavanje, Zagreb: Ekonomski pregled.

Po suvremenom razumijevanju nautičkog turizma to je posebna vrsta turizma koja ima svoje temelje na rekreativnim sadržajima koji su vezan uz plovidbu na moru, jezeru i rijeci. Pod nautičkim turizmom podrazumijevaju se putovanja morem i to sljedećim prijevoznim sredstvima:³⁹

- a) jahte, jedrilice, skuteri i sportski čamci
- b) putovanja brodom, pri organizaciji obalne linijske službe što može uključivati i kružna putovanja,
- c) teretni brodovi,
- d) posebna plovila za krstarenje, za jedrenje, za ribolov i ostale turističke razonode.

Usluge u turizmu koji ima veze sa nautičkim turizmom su:

³⁹ Ibidem.

- a) iznajmljivanja vezova,
- b) iznajmljivanje plovni objekata,
- c) usluge skipera:
- d) prihvata, čuvanje kao i održavanje plovni,
- e) usluga snabdijevanja nautičara,
- f) uređenje i pripremanje plovni objekata:
- g) davanje različitih informacije,
- h) škola jedrenja, obuka skipera i sl.
- i) ostali turistički poslovi koji se pružaju.

Nautički turizma se razvija u dobrom smjeru u gradu Split, pokazatelj toga je sve veći broj dolazaka turista nautičara koji su privučeni brojnim marinama na području cijele Dalmacije, a posebno u Split bilježi veliki porast smještajnih kapaciteta broj novootvorenih obiteljskih hotela.

3. ACI MARINA SPLIT

ACI marina u Splitu je mjesto na kojem počinje lungomare duga šetnica koja je jedna od najljepših uz morskih šetnica na Jadranu. Godine 2013. Pri akciji Turistički cvijet – kvaliteta u Hrvatskoj, ACI marina je tako nagrađena priznanjem u kojem je osvojila treće mjesto za kategoriju Najbolje srednje marine na Jadranu. ACI marina Split ima 318 vezova u moru te 30 mjesta za smještaj plovila na kopnu odnosno suhih vezova.⁴⁰

3.1. Općenito o marini

ACI marina Split se smjestila sjeverno od poluotoka Sustipana. Također, marina je otvorena tijekom cijele godine, ima dugi lukobran koji pruža značajnu zaštitu od vjetrova. Prikaz lokacije ACI marine Split je prikazan na slici 1.



Slika 6. Prikaz lokacije ACI marine Split

Izvor: Lončar, G., Andročec, V., Petrov, V. Analiza valnih deformacija na području luke Split. Građevinar, 61(5), 2009., str. 445-453. Luka Split je vrlo velika trajektna luka, pri čemu mora biti prisutan oprez pri uplovljavanju.

⁴⁰ www.aci-marinas.com/aci_marina/aci-split/ (04.12.2018, 12:00)



Slika 7. ACI marina Split

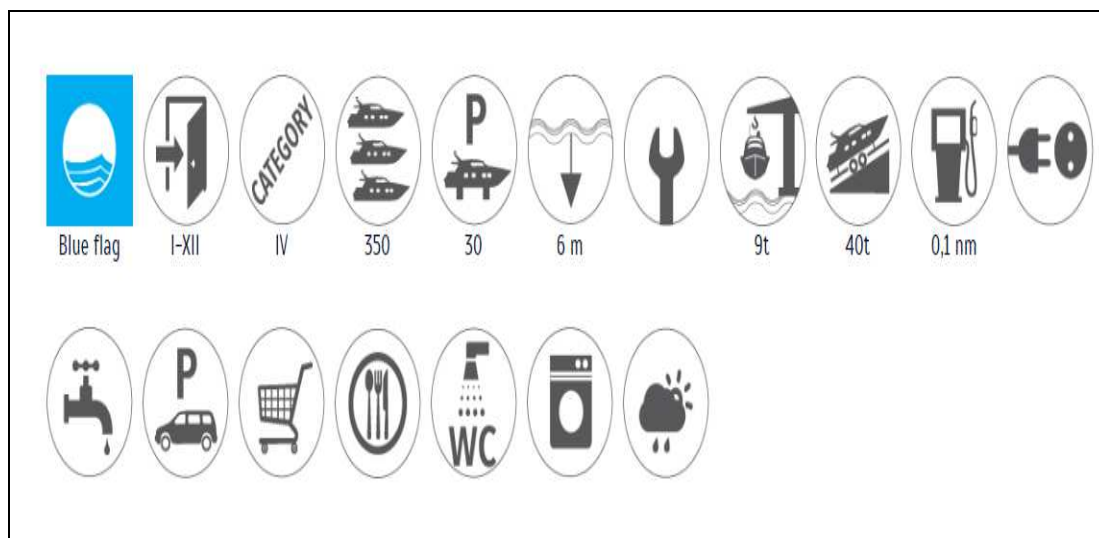
Izvor: www.aci-marinas.com/aci_marina/aci-split/ (04.12.2018)

ACI marina Split ima visoke ekološke standarde, velik kapacitet i bogatu dodatnu ponudu što su ujedno njeni glavni aduti. To je marina koja je dostupna iz svih mogućih prometnih smjerova, pristupačna je kako s kopna, tako iz zraka te naravno s mora.⁴¹

3.2. Popratni sadržaj u ACI marini Split

Ali marina Split zbog povoljnog položaja kao i blizine srednjodalmatinskih otoka kao i zbog blizine aerodroma te trajektne luke Split je tako jedan od najvećih i najboljih nautičkih centara srednje Dalmacije. Marina je smještena 10-ak minuta-hoda od samog centra grada. ACI marina Split je nagrađena plavom zastavom Europe. Može se uzeti i najam u jednom smjeru od Splita prema Dubrovniku za određene jahte.

⁴¹ ACI marina Split, <https://www.wish.hr/aci-marina-split/> (06.12.2018, 12:30)



Slika 8. Usluge u sklopu ACI marine Split

Izvor: <https://croatia.hr/hr-HR/dozivljaji/nautika/aci-marina-split> (06.12.2019. 13:00)

Osnovne djelatnosti Društva su pružiti uslugu godišnjeg, mjesečnog ili dnevnog veza u lukama nautičkog turizma. Klijentima tako pruža i neke ostale usluge kao što je spuštanje, dizanje, tegljenje i navoza plovila i sl.⁴²

3.2.1. Nautički sadržaj u marini

Marina od nautičkih sadržaja nudi struju i vodu na svim vezovima, broj mjesta za smještaj plovila na kopnu s kojim marina raspolaže: 40 marina ima dizalicu, nosivost dizalice iznosi 10,00 tona, zatim igla za skidanje jarbola, ACI marina Split ima brojne sadržaje:

- recepciju s mjenjačnicom,
- bankomate,
- restorane,
- sanitarni čvor,
- prodavaonice,
- charter agencije i prodaja plovila
- servisne radionice,
- crpka za gorivo u blizini,
- Wi-Fi sustav.

⁴² ACI marina Split, <https://croatia.hr/hr-HR/dozivljaji/nautika/aci-marina-split>, (11.12.2018.;11:00)

Tesla Destination Charging:

- 2 Tesla Only električna punionica koja ima snagu do 22kW
- 1 Tesla Universal električna punionica koja ima snagu do 22kW

3.2.2. Sportski sadržaji u marini ili u blizini marine

Sportski sadržaj u marini se nalazi neposredno u blizini od cca 5 km. Radi se o nogometnim terenima, malonogometnim terenima, košarkaški teren, teniski teren, najam bicikla, najam brodova, škole ronjenja, staze za šetnju i dr.

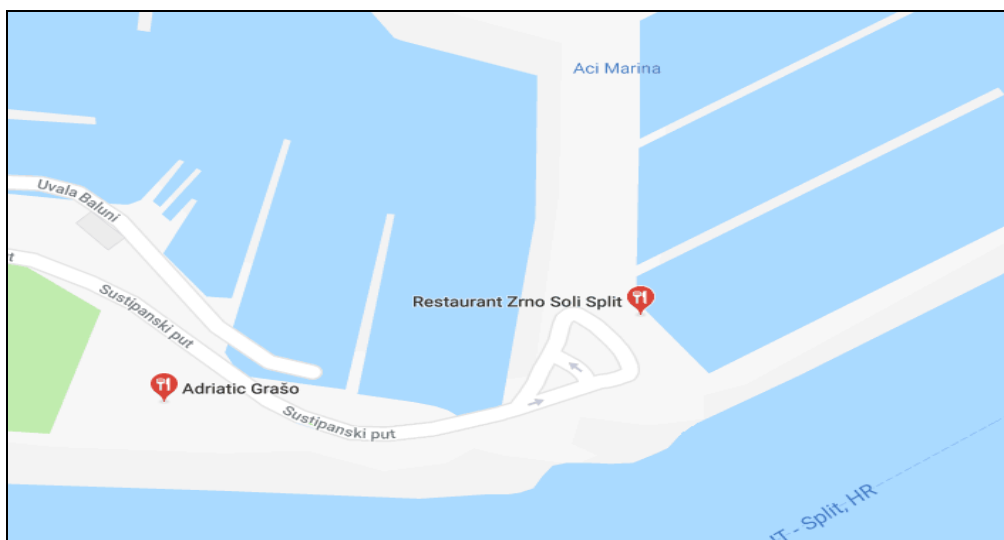
3.2.3. Ostali sadržaji u marini ili u blizini marine

Blizu same marine ima nekoliko hotela te privatni smještaji, zatim dvije bolnice su u gradu, kao i hitna pomoć, samoposluga, trgovački centar pekara, benzinske stanice, pošta, mjenjačnice, taxi, autobusni i željeznički kolodvor, ljekarne, suvenirnica, tržnica i ribarnica kao i brojne druge usluge.⁴³

3.2.4. Ugostiteljski sadržaj i ponuda u marini ili blizini marine

U neposrednoj blizini marine su restoran, tradicionalna hrvatska konoba, pizzerije, fast food restorani i dr. Gotovo u svakoj marini organizirano je pružanje usluga hrane, pića a ponekad i usluga smještaja.

⁴³ <http://www.hrvatska-charter-jedrenje.com.hr/aci-marina-split.html> (04.12.2018.; 1:00)



Slika 9. Restorani u ACI marini Split.

Izvor: <http://www.adriaticgraso.com/>, (15.12.2018.; 16:00).

Prema slici 6. Vidi se kako se u sklopu ACI marine Split nalaze dva restorana. Kako je već istaknuto ACI marina Split pruža uslugu godišnjeg, mjesečnog i dnevnog veza u lukama nautičkog turizma. No, može se svakako reći da popratni sadržaj u ACI marini Split obogaćuju i upotpunjavaju turističku ponudu u Splitu.

3.3. Utjecaj ACI marine Split na turističku ponudu grada Splita

ACI marina Split ima veliki utjecaj na turizam u gradu Splitu jer već kao takva doprinosi gradu, a posebno ako se pogleda potrošnja koju ostvaruju posjetitelji marine. Isto tako s može istaknuti i udio u ukupnom BDP-u. Naime, smatra kako turizam ima udio u BDP-u od 5 do 20 %, a ove prilike ovise o prilikama u kojima se procjene iznose.

Ministarstvo turizma Republike Hrvatske na službenim stranicama pruža podatke iz kojih se može vidjeti gdje se udio turizma u BDP-u računa kao određeni udio prihoda od turizma u ukupno ostvarenom BDP-u. Gospodarstvo države od nautičkog turizma ima samo pozitivne brojke, Tako da turizam ima mnoge mogućnosti za razvoj i širenje svoje ponude. Tako da se može reći kako ACI marina ima pozitivan utjecaj na turističku ponudu grada Splita.

3.3.1. Brod dani i metar dani u ACI marini Split za promatrano razdoblje

ACI marine bilježe povoljen pokazatelj u 2017. godini što je povećanje za 30.812 brod dana ili za 2%, pri čemu je 11.449 brod dana povećanje na temelju godišnjeg veza, 23.382 brod dana povećanje temeljem mjesečnog veza, i broj dana ostvaren na dnevnom vezu je ipak smanjen za 4.019 brod dana.⁴⁴

Tablica 2. Fizički pokazatelji za promatrano razdoblje za ACI marinu Split

	BROD DANI	METAR DANI
2016	94.726	100.687
2017	1.324.752	1.391.175

Izvor: <https://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2018/04/Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-2017-godinu.pdf> (11.12.2018.;11:00)

3.3.2. Cijene dnevnog veza u ACI marini Split

ACI marina Split bilježi indeks rasta temeljem ostvarenih brod dana u odnosu na prethodno razdoblje. Slična kretanja vidljiva su i kod fizičkih pokazatelja za metar dane. Cijene u hrvatskim marinama se razlikuju ovisno o ponudi i kategoriji marine. Stalno se mijenjaju i izražene se u predsezoni, sezoni i postsezona. Na temelju podataka marina I., II. i III. kategorije prikazane su u tablicama 3., 4., i 5. cijene prema veličini plovila i vremenskom razdoblju za dnevni vez u moru.⁴⁵

⁴⁴ <https://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2018/04/Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-2017-godinu.pdf> (11.12.2018.;11:00)

⁴⁵ ACI, <http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/04/2017-HR-ACI-cjenik-WEB-FULL.pdf>, (12.12.2018.;13:00)

Tablica 3. Cijene u ACI marini Split

Dužina do (m)	01.03-30.05	01.06.-30.09.	01.10.-31.12.
5	299	391	299
10	522	614	522
15	858	943	1312
20	1312	1473	4103
30	4103	4556	6182
40	6182	66865	

Izvor: ACI, <http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/04/2017-HR-ACI-cjenik-WEB-FULL.pdf>, (12.12.2018.; 12:00)

Prikazane cijene dnevnog veza u moru u kunama odnosno, razlika u cijeni varira u određenom vremenskom razdoblju i veličini plovila. Na temelju prikupljenih sekundarnih podataka. ACI marina Split omogućuje i dodatne usluge koje naplaćuje prema cjeniku u tablici 3.

3.3.3. Cijena dodatnih usluga u ACI marini Split

Dodatna ponuda u ACI marinu je korištenje dizalice. Tako je cijena formirana prema dužini plovila. Najmanja cijena je za najkraće plovilo i iznosi 345 kn, dok je za najduže plovilo od 14 metara i iznosi 2.761 kunu.

Tablica 4. Cijena korištenja dizalice (10t) u ACI marini Split

Dužina do (m)	1 operacija
5	345
6	460
7	690
8	959
9	1189
10	1419
11	1649
12	1994
13	2416
14	2761

Izvor: ACI, <http://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2014/04/2017-HR-ACI-cjenik-WEB-FULL.pdf>, (12.12.2018.;12:00)

Tablica 4. Prikazuje cijene smještaja plovila na kopnu. Kako je vidljivo iz tablice cijena smještaja ovisi o periodu, ta ko je u vrijeme turističke sezone smještaj nešto skuplji, kao i u odnosu na godišnji vez ili zimski odnosno ljetni.

3.4. Prihodi ACI marine Split

ACI je tijekom prvih šest mjeseci 2018. godine je ostvario poslovne prihode od 87,6 milijun kuna, odnosno više za 10,4 milijuna kuna u odnosu na isti period prošle godine, pokazuju rezultati objavljeni na Zagrebačkoj burzi. Poslovni prihodi ACI-a bilježe povećanje od 13 posto. Najveći porast poslovnih prihoda ostvarila je ACI marina Split.

Vrsta prihoda su prihodi od usluge stalnog veza što je poraslo za 7 posto, zatim od mjesečni vez za 15 posto, od dnevni vez za 13 posto, usluga zakupa za 17 posto, te ostale usluge koje su pružene nautičarima za 27 posto, a ostali poslovni prihodi su porasli za 159 posto ako se usporede ta dva perioda. Ukupni rashodi su nešto smanjeni odnosno za jedan posto. Zadnjeg dana lipnja u ACI marinama na godišnjem vezu boravilo je 3.498 plovila što predstavlja povećanje od dva posto u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

Tablica 5. Prikaz ukupnih prihoda u ACI marini Split u mil.kn.

	2016.	2017.
PRIHODI	23.157	24.387

Izvor: <https://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2018/04/Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-2017-godinu.pdf>(11.12.2018.;11:00)

Tijekom 2017. godine ostvarilo se ukupno 201.137 tisuća kuna prihoda dok je prethodne godine ukupni prihodi su iznosili 201.265 tisuća kuna. Među marinama s najviše ostvarenim ukupnom prihodima ističe se marina Split.

4. POVEZANOST TURISTIČKE PONUDE SPLITA I PONUDA SADRŽAJA U ACI MARINI SPLIT

U posljednje vrijeme Split je postao vrlo posjećena destinacija, gledajući ostvarenja turističkog prometa u odredištu Srednje Dalmacije, prema sustavu eVisitor u komercijalnim smještajnim kapacitetima, najviši broj dolazaka je registriran između ostalog i na području grada Splita. U Splitsko–dalmatinskoj županiji djeluje 27 luka nautičkog turizma, dok ih je prethodne godine bilo za sedam manje. Mora se na početku istaknuti kao je grad Split vrlo atraktivan grad u smislu turizma i kako je sve posjećeniji. Tu brojnost u dolascima treba znati dobro valorizirati u smislu turizma ali i što je više moguće promovirati i nautički turizma te ulagati u taj oblik turizma. Naime, poznato je kako su turisti nautičari vrlo dobri potrošači, jer troše dakako više nego turisti koji nisu dio tog nautičkog segmenta. Stoga grad Split treba još više ulagati u razvoj nautičkog turizma i pružiti što bolju uslugu i ponudu uz postojeće marine. U ovom dijelu rada istaknuti će se povezanost turističke ponude koja već postoji te koji su sve sadržaji u ACI marini Split.

4.1. Broj dolazaka turista u Split

Području Splitske regije bilježi najveći broj gostiju, kao i porast dolazaka domaćih i stranih gostiju. Ukupno ostvaren turistički promet u smislu dolazaka turista, udio Splitske rivijere svake godine se sve više povećava i iznosi 47%.⁴⁶ Prema statističkim pokazateljima u komercijalnim smještajnim, bilo je 3,1 milijuna turista a ostvarili su preko 16,6 milijuna turističkih noćenja. Prema podacima o ostvarenom nautičkom turizmu onda je to preko 3,3 milijuna dolazaka, odnosno preko 18,1 milijuna ostvarenih noćenja turista.

Prošlogodišnja kao i ovogodišnja turistička sezona posebno je imala dobre rezultate na području Splitske rivijere. Višegodišnji naponi u preoblikovanju grada Splita iz tranzicijskog odredišta u turistički grad i dalje daju dobre rezultate, što se može vidjeti prema svim segmentima turističkog poslovanja. Smještajni kapacitet splitskoga turizma još uvijek su problem, kojim se svakog ljeta pojavljuje sve više novih privatnih apartmana ali i

⁴⁶ eVisitor, <https://www.evisitor.hr>, (26.12.2018.; 19:00)

povećanjem kvalitete privatnog smještaja, a od hotelskog smještaja uglavnom je riječ o otvaranju manjih smještajnih objekata.

Najveći hrvatski lanac marina ACI, u prvih devet mjeseci 2017. godine ostvareno je 165,1 milijun kuna u udjelu ukupnih prihoda, a rashodi su iznosili 131,7 milijuna kuna, prihodi i rashodi su bili na razini istog razdoblja prošle godine.⁴⁷ Prema eCrew sustavu u periodu od siječnja do listopada 2017. godine u području nautičkog turizma gdje se ostvarilo 471 tisuća dolazaka turista domaćih i stranih, a realizirali su ukupno više od 3,1 milijuna noćenja, dakle, to je porast od 15% dolazaka i noćenja.

Dakle, može se reći kako Split bilježi porast općenito turista pa tako je u porastu i broj dolazaka nautičara. Kao razlog tome može se istaknuti blizina tržišta, tradicija, gostoprimstvo, kao i prirodni resursi koji imaju tendenciju privući turiste, te su zahvaljujući odanosti turista sa stranim emitivnim tržištima, ali i nova tržišta, za razdoblje od 10 mjeseci ostvareni su izuzetno dobri turistički rezultati.

4.2. Usporedba potrošnje turista i nautičara

Nautički turizam gledajući prema prometu ima udio od 3 posto u HR. Nautičari borave prosječno oko 14 dana, i troše u prosjeku 100 eura na dan po osobi. Prosječni dnevni izdatak turista u čarteru više su nego dvostruko veći u usporedbi sa ostalim nautičarima (161 euro prema 68 eura) kao odraz izdataka za najam broda. Ukupno na području Splitsko-dalmatinske županije u području nautičkog turizma raspolažu u marinama sa ukupno 2451 vezova, a površina akvatorija iznosi 434 830 m².

Nautička sezona traje produženo u odnosu na normalnu sezoonu, odnosno od Uskrsa do listopada. Jadran je najpovoljnija destinacija za nautičare ali i zbog sigurnosti destinacije. Utjecaj nautičkog turizma odnosno marina na grad Split od velikog je značaja, a razlog tomu je njegov vidljivi razvoj posljednjih godina te veliki potencijal za razvoj ostalih grana gospodarstva. Koliko je važan nautički turizma pokazuju rezultati istraživanja koje provodi Institut za turizam.

⁴⁷ Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (27.12.2018.; 14:00)

Tablica 5. Luke nautičkog turizma u 2016

Regija	UK	Sidrište	Privezišta	Marine I,II i III kategorije	Kategorizirane i označena sidrima	Nerazvrstane luke
Hrvatska	139	58	7	40	18	3
Splitsko dalmatinska županija	27	12	1	8	3	1

Izvor: Državni zavod za statistiku prema: Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (21.12.2018.;11:00)

U 2016. godini je bilo 139 luka nautičkog turizma prema Državnom zavodu za statistiku, odnosno 71 marina (13 suhih marina) i 68 ostalih luka nautičkog turizma. Površina akvatorija iznosila je 3 764 124 m², dok je broj vezova 17 428. Ostvaren prihod luka nautičkog turizma iznosio je 769 milijuna kuna u 2016. godini, a 539 milijuna kuna je ostvareno od iznajmljivanja vezova, to je od ukupno ostvarenog prihoda je 70,1%.⁴⁸

Dakle, može se reći kako turisti troše oko 670 eura za vrijeme cjelokupnog boravka u destinaciji dok prosječna potrošnja nautičara iznosi oko 1400 eura što je dvostruko. Hrvatska postaje konkurentnije, zanimljivije i traženije svjetsko odredište što pokazuju izneseni podaci. Slika 10. Prosječni dnevni izdaci nautičara u Eurima

Ukupno	Ukupno	Čarter	Vlasnici
Izdaci za plovilo	126	141	39
Najam plovila	46	98	-
Najam skipera	5	9	0,5
Vez	12	12	12
Gorivo	21	20	22
Ostalo	4	2	4,5
Ostali izdaci	38	41	36
Smještaj na kopnu	1	2	1
Ugostiteljske usluge	19	20	19
Kupnja	13	13	12
Kultura, zabava, sport	4	4	3

⁴⁸ Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (27.12.2018. 18:00)

Ostalo	1	2	1
--------	---	---	---

Izvor: <http://hrturizam.hr/wp-content/uploads/2018/06/Tomas-Nautika-Jahting-2017-29-06-2018-Opatija-FIN.pdf> (11.12.2018.;18:00)

Prema podacima prikazanima na slici 5. povećani su izdaci čarteraša 13%, a 11% su povećani izdaci ostalih nautičara.

Tablica 6. Prosječni dnevni izdaci nautičara-jahtaša i 2012.

Izdaci	U eurima	U %
Ukupno	100,8	100,0
Izdaci za plovilo	65,49	65,4
Izdaci za skipera	30,43	30,4
Izdaci za vez plovila	2,28	2,3
Izdaci za gorivo i mazivo	11,06	17,9
Izdaci za servisne usluge	3,77	3,8
Ostali izdaci tijekom plovidbe	34,70	34,6
Izdaci za smještaj na kopnu	0,67	0,7
Izdaci za ugostiteljske usluge	18,26	18,2
Izdaci za kupnju	11,93	11,9
Izdaci za kulturu, zabavu, sport, rekreaciju, izlete.	2,98,	3,0
ostalo	0,85	0,8

Izvor: <http://hrturizam.hr/wp-content/uploads/2018/06/Tomas-Nautika-Jahting-2017-29-06-2018-Opatija-FIN.pdf> (11.12.2018.;20:00)

Struktura prosječnih dnevnih izdataka odnosno 69 posto se odnosi na plovilo, a 31 posto na ugostiteljske usluge i usluge kulture, sporta, zabave te na sve ostalo. U ACI marini Split se može istaviti automobil koji se naplaćuje prema prikazu u tablici 8.

Tablica 7. Cijena parkinga za automobile

Parkiralište	Tjedno
Motocikl	55,00 €
Automobil	55,00 €
Kombi	55,00 €

Izvor: <http://nautika-kufner.hr/location/acy-marina-split/>. (11.12.2018.;11:00)

Za usporedbu potrošnje nautičara i turista koji ne spadaju u tu kategoriju može se istaknuti da je prosječna potrošnja po turistu i danu iznosila je u 2014. godini 66 eura na razini države i za 14% je veća od one ostvarene prije četiri godine, dok je u Splitu iznosila 70 eura.

Struktura prosječnih dnevnih izdataka iznosi 51%, a 21% na usluge hrane izvan usluga smještaja i 28% na druge ve ostale usluge. Prema provedenoj analizi Hrvatske gospodarske komore u 2017. godini strani turisti u prosjeku na hranu i piće u hrvatskim trgovinama i ugostiteljstvu dnevno ostave 91 kunu, domaći gosti ostave 40 kuna. Međutim, stranci potroše i više od zabilježene cifre, jer u nju nije uključena hrana koju plaćaju u smještaju. Ukupna prosječna dnevna potrošnja svakog stranog turista za vrijeme ljeta iznosi oko 66 eura, pri čemu 36 eura odlazi na plaćanje smještaja, oko 12 eura na hranu i piće, a preostalo odnosno 18 eura na ostalu kupnju, sport, zabavu i dr. Najviše troše gosti iz Rusije, oko 125 eura ukupno. Prema istraživanju Euromonitora, što se tiče Hrvatske, prosječna potrošnja turista u 2017. bila je 640 eura po putovanju.⁴⁹

4.3. Aktivnosti nautičara i turista tijekom boravka u destinaciji

Aktivnosti nautičara tijekom boravka su takve da gotovo svi odlaze u restorane (96 posto) te kupnju (njih 84 posto). Kafiće posjećuje svaki drugi nautičar dok ih nešto manje se bavi ronjenjem. Trećina ih se bavi ribolovom, posjećuju nacionalne parkove, razgledavaju znamenitosti i dr.

Također se mogu navesti i aktivnosti nautičara u destinacijama:⁵⁰

- Odlazak u kupnju,
- Odlazak u restorane,
- Odlazak u slastičarnice, 'kafiće' i sl.
- Obilazak vinskih i cesta maslinovog ulja,
- Razgledavanje znamenitosti, posjet muzejima i izložbama,
- Posjet koncertima, kazalištu i priredbama,
- Ostale sportsko-rekreacijske aktivnosti na moru.

⁴⁹ Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (11.12.2018.;15:00)

⁵⁰ <http://hrturizam.hr/wp-content/uploads/2018/06/Tomas-Nautika-Jahting-2017-29-06-2018-Opatija-FIN.pdf> (11.12.2018.;16:00)

Srednja Dalmacija bilježi najveći broj turista nautičara i ima udio oko 45 posto u udjelu ukupnog nautičkog prometa. Nautički turizam promatrajući svake godine pokazuje sve bolje rezultate, a kako je već ranije istaknuto Hrvatska je sve poželjnija destinacija čarteraša-nautičara koji dolaze iz raznih zemalja, dok su najčešći iz Austrije, Njemačke, Poljske, Slovenije, Češke, Mađarske ali i određeni udio domaćih gostiju.⁵¹

Dakle, iz navedenog se vidi kako je splitska regija imala značajan broj posjetitelja nautičkog turizma gledajući sve posjetitelje u Srednjoj Dalmaciji pri čemu su napravili čak preko 1,4 milijuna noćenja u prvih deset mjeseci, što je pokazatelj da je na samom vrhu po turističkom prometu nautičara u Hrvatskoj. Srednjodalmatinski arhipelag je ujedno i najposjećeniji u mislu nautičkog turizma. Zbog povećang broja dolazaka nautičara u planu je uređenje 12 luka nautičkog turizma na području Splitsko – dalmatinske županije. Samim time se ne povećava samo kvaliteta u nautičkom udjelu, nego predstavlja i obogaćivanje prostora, kao i stvoritit nove prihode i zapošljavanje što više ljudi u ovom području turizma.

⁵¹ Ibidem

ZAKLJUČAK

Razvoj marina u Splitu i uloga popratnih sadržaja u sklopu marina na turizam u Splitu pokazuje da splitska regija ima značajan broj posjetitelja nautičkog turizma gledajući sve posjetitelje u Srednjoj Dalmaciji pri čemu su napravili preko 1,4 milijuna noćenja u razdoblju od prvih deset mjeseci, što je pokazatelj da je na vodećoj razini po prometu nautičara u Hrvatskoj. Srednjodalmatinski arhipelag je ujedno i najposjećeniji u mislu nautičkog turizma. Zbog povećang broja dolazaka nautičara u planu je uređenje 12 luka nautičkog turizma na području Splitsko–dalmatinske županije. Samim time se ne povećava samo kvaliteta u nautičkom segmentu, nego predstavlja i obogaćivanje prostora, stvaranje novih prihoda i zapošljavanje ljudi na ovom području.

Analizom marina kroz ovaj rad došlo se do zaključka kako marine imaju značajan utjecaj na turizam, a popratni sadržaj dodatno upotpunjuje turističku ponudu. Nautičari koriste dodatne sadržaje u sklopu marine gdje se nalaze svi nužni objekti. Dakle, marine imaju veliki utjecaj na sam razvoj turizma jer nautičari koriste dodatne usluge u gradu Splitu te na taj način doprinose razvoju turizma u smislu razvoja ostale djelatnosti kao što je ugostiteljstvo, trgovina, charter i dr., No, može se svakako reći da popratni sadržaj u ACI marini Split obogaćuju i upotpunjavaju turističku ponudu u Splitu. Što se tiče povezanosti turističke ponude Splita i ponuda sadržaja u ACI marini Split zaključuje se kako su marine vrlo vrijedne i važne.

Zaključno se može reći kako je turizam grada Splita trenutno u značajnom porastu, a prema brojnim resursima koje Split posjeduje i koji se mogu staviti u funkciju turizma može se reći kako je moguć daljnji razvoj turizma. Prikazani broj turista koji posjećuju pokazuje da se turizam razvija u pravom smjeru. Uloga marina u gradu Splitu za razvoj nautičkog turizma je presudna jer ima mnogostruku društveno-ekonomsku funkciju i predstavlja ne samo bitni faktor razvoja nautičkog turizma.

LITERATURA

Knjige:

1. Antunac, I., 1985, Turizam i ekonomska teorija, Zagreb: Institut za istraživanje turizma.
2. Bartoluci, M., Čavlek, N. 1998, Turizam i sport, Zagreb: Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu.
3. Fumić, J. 2017, The application of mathematics in ACI Marina Split, Split: Pomorski fakultet, Sveučilište u Splitu.
4. Luković, T. Šamanović, J. 2007, Management i ekonomika nautičkog turizma, Split: Hrvatski hidrografski institut.
5. Petrić, L., 2003, Osnove turizma, Split: Ekonomski fakultet.
6. Šamanović, J., Nautički turizam i management marina , Visoka pomorska škola u Splitu, 2002.
7. Šamanović, J., 2002, Nautički turizam i management marina , Split: Visoka pomorska škola u Splitu.

Članci:

1. Cooper, C., Fletcher J., Fyall A., Gilbert D., Wanhill S., 2005, Tourism, principles and practices, third ed. Pearson Ltd.
2. Čorak, S., Mikačić, V. 2006, Hrvatski turizam: plavo, bijelo, zeleno, Zagreb: Institut za turizam.
3. Gračan, D., Alkier Radnić, R. 2003, Kvantitativna i kvalitativna obilježja nautičkog turizma u strategiji razvitka hrvatskog turizma. Pomorski zbornik.
4. Lejo, M. 2006, Suvremene tehnologije u funkciji promocije marina na području splitsko-dalmatinske županije, University of Split. Faculty of economics Split.
5. Lončar, G., Andropeć, V., Petrov, V. 2009, Analiza valnih deformacija na području luke Split: Građevinar.
6. Luković, T., Bilić, M. 2007, Luke nautičkog turizma u Hrvatskoj i strategija lokalnoga razvoja. Naše more: znanstveno-stručni časopis za more i pomorstvo.

7. Pravilnik o razvrstavanju i kategorizaciji luka nautičkog turizma (NN, 142/99), čl 25.
8. Šamanović, J. 2002, Marketing strategija u funkciji razvoja hrvatskog nautičkog turizma, Zagreb: Ekonomski vjesnik.
9. Šerić, N., Luković, T. 2007, The importance of nautical tourism ports for the economy of the republic of Croatia. In 7. th Paneuropean shipping conference.

Internet izvori:

1. ACI marina Split, <https://croatia.hr/hr-HR/dozivljaji/nautika/aci-marina-split>,
2. Analiza turističke sezone 2017., <https://www.dalmacija.hr> (27.12.2018; 13:00)
3. Crna Gora ima potencijala za razvoj nautičkog turizma, potrebno više promocije, <https://www.antenam.net/ekonomija/43030-crna-gora-ima-potencijala-za-razvoj-nautickog-turizma-potrebno-vise-promocije>, (13.12.2018. 14:00)
4. Jadransko more, <http://jezera-cruising.com/hr/jadransko-more/obala/marine>, (16.12.2018. 14:00)
5. Marine i luke, <https://www.cromaps.com/promet/marine-i-luke>, (03.12.2018. 16:00)
6. Državni zavod za statistiku, Statistički ljetopis Republike Hrvatske 2016, Zagreb, 2017. www.dzs.hr (16.12.2018. 14:30)
7. <https://www.aci-marinas.com/wp-content/uploads/2018/04/Godi%C5%A1nje-izvje%C5%A1%C4%87e-2017-godinu.pdf> (16.12.2018. 14:30)
8. Nautički turizma u Crnoj Gori, <http://nautickiturizamucg.blogspot.com/>, 12.12.2018.
9. Ministarstvo turizma, https://mint.gov.hr/UserDocsImages//AA_2018_c-dokumenti/akcijski%20planovi//005_151022_akc_p_nautic.pdf, (16.12.2018. 14:30)
10. Split, <https://www.dalmatia.hr/hr/splitska-rivijera/split> (04.12.2018. 18:00)
11. Strategija razvoja nautičkog turizma, dostupno na: <http://www.mppi.hr/UserDocsImages/Strategija%20razvoja%20nautickog%20turizma%20HR%201.pdf>, pristupljeno: (15.10.2018. 20:00)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Marine u Splitsko-dalmatinskoj županiji	16
Tablica 2. Fizički pokazatelji za promatrano razdoblje za ACI marinu Split	28
Tablica 3. Cijene u ACI marini Split.....	29
Tablica 4. Cijena korištenja dizalice (10t) u ACI marini Split.....	29
Tablica 5. Luke nautičkog turizma u 2016.....	33
Tablica 6. Prosječni dnevni izdaci nautičara-jahtaša i 2012.	34
Tablica 7. Cijena parkinga za automobile	34

POPIS SLIKA

Slika 1. Marina Novigrad – uvučena.....	7
Slika 2. Marina Kremik – potpuno uvučena	7
Slika 3. Marina Vrsar – polu-uvučena	8
Slika 4. Marina Puntar – otvorena	8
Slika 5. Lokacije ACI marina u Hrvatskoj	18
Slika 6. Prikaz lokacije ACI marine Split	23
Slika 7. ACI marina Split	24
Slika 8. Usluge u sklopu ACI marine Split	25
Slika 9. Restorani u ACI marini Split.	27
Slika 10. Prosječni dnevni izdaci nautičara u Eurima.....	33